

Vrij Gesteld

189.

In "Vrij Gesteld" geeft een lid van de redactie of een gastauteur zijn eigen mening, kritiek of commentaar op een fiscaal item dat hem of haar is opgevallen. Er is ook ruimte voor kritiek hierop

Napoleon is dood, leve Napoleon

Tempus irreparabile fugit. De tijd vliedt onherstelbaar heen. Alsof het gisteren was: 5 mei 1821 overleed Napoleon Bonaparte, tijdens zijn ballingschap op het eiland Sint-Helena. Die ballingschap was – al dan niet toevallig – het resultaat van de ondergang van de kleine generaal in Waterloo, wat in 1815 nog niet in België lag. Gelukkig houdt een aantal van zijn verwezenlijkingen vandaag nog stand: het Bonapartedok in de haven van Antwerpen, het Burgerlijk Wetboek en...de organisatie van de rechtbanken in België. Niettegenstaande de passage van een minister van Justitie die hier en daar de bijnaam "Koen Bonaparte" toebedeeld kreeg en een opvolger die in een vroeger leven al de strijd tegen Kafka heeft aangebonden, blijft het bewondering afdwingen dat de door Napoleon gelegde grondvesten van onze rechtbanken nog steeds standhouden.

De talrijke fiscale advocaten onder de lezers van dit tijdschrift zullen mijn wedervaren zeker herkennen.

Begin maart dien ik een verzoekschrift in bij de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen. Nieuwerwets als ik ben, doe ik dat uiteraard digitaal via DPA-deposit, dat mijn verzoekschrift rechtstreeks doorgeeft aan e-Deposit, dat op zijn beurt het verzoekschrift bij de griffie van de gewenste rechtbank bezorgt. Via DPA-deposit kan ik het verzoekschrift meteen ook aan de bevoegde dienst bij de FOD Financiën doen toekomen, als ik het juiste e-mailadres ken. Met wat moeite vind ik dat.

Omdat een eenzijdig verzoekschrift nog geen rolnummer heeft – de term "rol" zou misschien eens een opfrisbeurt kunnen gebruiken – en e-Deposit niet werkt zonder rolnummer, moet ik een fictief rolnummer met jaartal "1970" invoeren. Dat fictieve nummer verschilt per rechterlijke instantie en zelfs per afdeling (burgerlijk of strafrechtelijk). Normaliter is de lijst met fictieve rolnummers op de website van e-Deposit beschikbaar, maar de avond waarop ik het probeer, lukt dat niet. Na enkele telefoontjes met mensen waarvan ik denk dat ze het moeten weten, krijg ik de tip om op de website van Justitie te kijken. En ja hoor, daar vindt de Sherlock Holmes in mij een Excel® bestand met fictieve rolnummers.

Na even scrollen door de lijst van rechterlijke instanties, vind ik de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen. Nu volgt een moeilijk moment: burgerlijke of strafrechtelijke griffie? Eigenlijk moet ik de fiscale griffie hebben, dunkt mij. Gelukkig ben ik hierop al voorbereid en weet ik inmiddels dat "fiscaal" recht in de dichotomie van Napoleon onder "burger-

lijk" recht valt. Het is immers geen strafrecht. Logisch toch. Ik ben nog opgeleid met de eendelige blauwe pinband van de Fundamentele Belgische Wetgeving, waarin het recht netjes in tien deelgebieden was opgedeeld (publiek recht, gerechtelijk recht, burgerlijk recht, strafrecht, fiscaal recht...) maar Napoleon wilde het nooit moeilijker maken dan nodig: burgerlijk of strafrechtelijk. Basta.

Ik deponeer netjes mijn verzoekschrift met bijlagen – "stukken" in het ietwat bestofte jargon van justitie – via DPA-deposit en ontvang even later de ontvangstbevestiging per e-mail. Groot is mijn (arbeids)vreugde.

Een dikke week later ontvang ik een brief (!) met de mededeling dat mijn zaak pas op de rol ingeschreven kan worden nadat ik 20 EUR betaald heb. Oeps...vergeten dat de hogergenoemde Koen enkele jaren geleden een edict heeft uitgevaardigd dat twee vliegen in één klap moest vangen: een rem zetten op de toename van nieuwe zaken bij onze rechtbanken en hoven, en de financiering van een fonds dat de pro-Deoadvocaten iets meer geld moet bezorgen voor hun werk voor de minvermogenden. Ik weet niet of er al statistieken bestaan die aantonen dat één of beide doestellingen bereikt zijn. Maakt mijn zaak natuurlijk niet dus ik schrijf vliegensvlug 20 EUR over op het aangegeven rekeningnummer. Weer tien dagen later ontvang ik een brief waarmee mij meegedeeld wordt dat er aan mijn zaak een ander rolnummer werd toegewezen. Het fictieve nummer dat ik met de nodige moeite had gevonden, is nu vervangen door een écht rolnummer. *So far so good.*

In het rolnummer op de brief staat overigens "21" maar dat volstaat niet om conclusies of stukken neer te leggen in DPA-deposit. Een klein instinkertje: de gebruiker moet van die "21" zelf "2021" maken, anders weigert het systeem de neerlegging. Ongetwijfeld bedoeld om mij bij de les te houden.

Vandaag (6 april 2021) ontvang ik op kantoor een nieuwe brief (!) gedateerd 16 maart 2021. Samen zijn justitie en Bpost erin geslaagd om in een recordtempo van 21 dagen een brief vanuit het Vlinderpaleis in Antwerpen naar mijn kantoor in hartje Brussel te transporteren. Dat is volgens een bekende routeplanner net iets meer dan een volle marathon, die een geoefend loper in 2,5 à 3 uur aflegt. De brief is officieel een "Kennisgeving van rechtsdag". Hoewel de rechtzoekende geacht wordt woonplaats te kiezen bij zijn advocaat, krijgt mijn cliënt precies dezelfde brief waarvan ik op mijn

beurt een papieren kopie ontvang. De belastingdienst heeft eveneens eenzelfde brief ontvangen en ook van die brief krijg ik een papieren kopie. Ik krijg dus drie keer dezelfde brief. Op papier. Efficiënter wordt het niet.

Volgens de Kennisgeving van rechtsdag moeten ikzelf, mijn cliënt en de tegenpartij op 14 mei 2021 aanwezig zijn in het Vlinderpaleis, voorzien van de oproepingsbrief “én een mondmasker”. Ik word er ook op gewezen dat ik de *social distancing*-maatregelen moet naleven en de andere veiligheidsvoorschriften moet consulteren op een speciale website van justitie.

Bovenaan de Kennisgeving van rechtsdag staat het bekende logo van justitie. U weet wel, die gestileerde contour van een modern, ietwat wulps kantoorgebouw zoals justitie er helaas geen heeft. Daaronder vind ik de kreet “Rechtspleging 1” en een telefoonnummer. Daaronder bespeur ik een belangwekkende aankondiging in hoofdletters en vetjes: “Opgelet: vanaf 01/09/2020 wordt de fax afgeschaf!” Nu ben ik gelukkig oud genoeg om mij nog vaag te herinneren wat een fax is (of was). Voor het geval ik zulk apparaat nog zou hebben, is het goed om te weten dat ik de rechtbank van eerste aanleg in Antwerpen al enkele maanden niet meer langs die weg kan bereiken. Weer een stukje nostalgie naar het museum. “De nieuwe tijd, net wat u zegt”, zou de betreurde Wim Sonneveld gezongen hebben. Gelukkig staat er geen aankondiging over de afschaffing van de duivenpost.

De oproepingsbrief maant mij, mijn cliënt en de ambtenaar van financiën in vetjes aan om “stipt op het aangegeven uur aanwezig te zijn”. In de “betreft” vind ik het aanvangsuur terug: 09:01 uur in zaal A4. Niet om 9 uur en ook niet om 2 over 9 maar *punct* om 9.01 uur. Ik neem aan dat het dan meteen mijn beurt zal zijn, want waarom zou de griffier anders drie mensen aanmanen om stipt om 9:01 uur aanwezig te zijn.

Nog interessant om te weten is dat in de kop van de brief achter de term “partij” de naam van mijn cliënt vermeld is. Terzijde: naar goede Vlaamse gewoonte komt de familienaam vóór de voornaam; van mijn derde tot en met mijn 23ste levensjaar was ik ook Heyvaert Werner, pas daarna ben ik weer Werner Heyvaert geworden. Daaronder staat: “REF. PARTIJ:” Daaronder staat achter de term “advocaat” mijn naam (familienaam eerst). En daaronder staat dan weer: “REF. ADVOCaat:” Duidelijker wordt het niet.

Wat gemakshalve niet meegedeeld wordt, is dat ikzelf en de ambtenaar van financiën tegen 14 mei 2021 geacht worden onderling conclusietermijnen af te spreken, die we dan kunnen meedelen aan de rechtbank, die deze dan meer dan waarschijnlijk zal bezegelen en ons een pleitdatum zal geven op de

eerst mogelijke dag volgend op de uitwisseling van de laatste conclusies. Dat is zo’n nuttige en zinvolle informatie dat die gemakshalve weggelaten wordt. Dat word je geacht te weten. *Fair enough*, ik ben advocaat en dus dat heb ik op school geleerd.

In de brief aan mijn cliënt – waarvan ik dus een kopie ontvangen heb – staat net als in mijn brief dat hij stipt om 09:01 uur aanwezig moet zijn. Er staat niet bij dat hij niet aanwezig hoeft te zijn aangezien hij door een advocaat vertegenwoordigd wordt. Ook deze relevante en nuttige informatie vindt de griffier kennelijk overbodig. Ik heb dus alvast mijn cliënt laten weten dat hij – ondanks het dwingende taalgebruik van de griffier – echt niet naar het Vlinderpaleis hoeft te reizen op 14 mei 2021. Ik heb dat niet gefaxt en ook niet per brief aan mijn cliënt gemeld, maar gewoon via een e-mail. Het had ook per sms, per Whatsapp of op een nog meer vooruitstrevende wijze gekund, maar ik heb voor de e-mail gekozen. Zo ben ik dan weer wel.

Even alle cynisme terzijde: zou justitie anno 2021 zichzelf een keer tegen het licht kunnen houden en een poging kunnen doen om zichzelf naar de 21ste eeuw te katapulteren? Alle Belgische overheden samen eigenen zich ruim 52% van het Belgische BBP toe om beleid te voeren. Zou daar een heel klein stukje vanaf kunnen om justitie eens echt, grondig te moderniseren? Als wij ons verzoekschrift digitaal neerleggen en ons e-mailadres meedelen aan de griffie, dan hoeven er toch geen bruine enveloppen meer via Bpost 21 dagen te reizen van Antwerpen naar Brussel? Misschien is er een andere oplossing dan met een fictief rolnummer uit 1970 te werken om een eenzijdig verzoekschrift digitaal neer te leggen? Misschien kan men de belastingplichtige laten weten dat hij niet aanwezig hoeft te zijn wanneer hij een advocaat heeft aangesteld om zijn belangen te behartigen? Misschien is het een idee om mee te delen dat wanneer partijen vóór de datum van de inleidingszitting een conclusiekalender neerleggen, zij niet naar de zitting hoeven te komen (met mondmasker, *social distancing*, enz.)? Misschien moet voor eens en voor altijd vastgelegd worden dat rechters niet meer naar eigen goeddunken aan partijen kunnen opdragen om papieren stukken mee te brengen naar de zitting en deze aan de griffier te overhandigen? Die stukken moeten nl. digitaal neergelegd worden samen met de conclusies. Indien de magistraat ze per se op papier wil hebben, kan hij ze zelf (laten) afdrucken.

Hoe hard moet er aan een boom geschud worden vooraleer er een appel af valt?

Werner HEYVAERT¹

1. Advocaat-partner bij AKD Benelux Lawyers te Brussel.